

Напусна ни още един колос на българската литература. След Радичков, Ивайло Петров, Блага Димитрова, Константин Павлов - не ще изреждам целия тъжен списък, дойде ред на Вера Мутафчиева. Много стана. Големите хора на културата, които бяха нашата опора в два толкова различни исторически периода, си отиват. Духовната празнота се разширява.

За нас, по-възрастните, остава да живеем със спомените. С времето ще осъзнаваме все по-дълбоко какво значение имаше тяхното присъствие. Те създадоха великолепното си творчество в условията на тоталитарния режим, без да се съобразяват с него. Бяха толкова големи, че го принудиха да се съобразява с тях. И останаха като самотни фарове, непроменимо взискателни към себе си, в хаос на прехода.

Бях поразен като студент след прочита на „Случаят Джем“ - първия голям роман на Вера Мутафчиева. И не само аз. Питахме се откъде се взе тази авторка с нейната култура и блестящ стил, тази дълбока проза. Когато стана ясно, че е дъщеря на Петър Мутафчиев, големия ни историк, всичко си дойде на мястото. Най-сетне наред със самобитните ни творци се появяваше забележителен писа-

приятните ми преживявания. От най-поучителните. Не съм виждал по-малко патетичен човек от Вера. Жivotът ѝ поднесе тежки удари, големи страдания. Тя ги издържа с достойността и силата на една жена, която разбира смисъла на човешката участ. Вера приетези уроци, неги отхвърли.

Човешката слабост, човешката суета, онази тясна граница, деляща великото от смешното, цялата ни безпомощност, усмивката, с която трябва да приемем всичко, снизходнието, но и състраданието към другите... Познаваше ги превъзходно и то бе основанието за нейната, бих казал, благородна и щадяща ирония, засамоиронията ѝ, за скептичното ѝ отношение към всичко, което ѝ изглежда-

Вера Мутафчиева
(1929-2009)

Снимка
Георги
Цветков

In memoriam

Сбогом, Вера!

Димитър КОРУДЖИЕВ

фоний, и ще видите все същия великолепен български език, оригиналността и дълбочината на идеите в нейната интерпретация на историята, все същата не-подражаема сплав от мъдрост, проникновение, скептицизъм иironия.

Не изглеждаше по-различна в живота. Да общувам с нея бе едно от най-

шес пресилено, към всяка екзалтация. Никога не се е държала като специална личност, като творец с изискивания, ценещесамоестественото поведение, простотата. Спомням си как запитах при едно мое обаждане по телефона да дали не работив момента, дали не я прекъсвам. „Митко, отвърна тя, какви ги приказваш. Винаги съм писала между прането, готве-

нето, гледането на децата и разговорите с приятели.“ Не знай как го е правила, но имам обяснение. Интелектуалният ѝ потенциал беше огромен.

В последните години, когато я слушаха пека се предаваше, гласът, умът, духът на Вера си оставаха непроменени. Рядко съм виждал така ясно изразен на победата на нетленното над тленното, на това, кое-

то остава, на това, което си отива. Съзнавам, че „победа“ не е точна дума.

Тя беше толкова хармоничен човек, че и физическите мъки ставаха неотделима част от личността ѝ, естествен обект на нейните шаги и невидим източник на сила.

Разбира се, че има незадимени хора. Връщам се към мисълта си за опорите, които падат, запримерите,

Поклонението пред акад. Вера Мутафчиева ще бъде утре (12 юни) от 12.30 ч в столичния храм „Свети Седмочисленици“. Церемонията уредиха дъщеря ѝ Рада и внучката Вихра.

Последният дом на известната османистка и писателка ще бъде гробът, в който вече почиват баща ѝ - проф. Петър Мутафчиев, и дъщеря ѝ Яна, талантлива изкуствоведка, сложила сама край на живота си в началото на 80-те.

Авторката на „Случаят Джем“ е пожелаала да бъде кремирана. Дори сама поръчала името ѝ да бъде изписано още преди 20 години върху морената на башиния гроб.

които изчезват. Примери на такова всеотдайно служение на творчеството, на културата, на такова съзнание, че си длъжен да раздадеш докрай онова, което Бог или природата са вложили в теб, такова доброволно обричане на скромност в бита, за да не измениш на себе си...

Поклон пред паметта на една изключителна жена! Сбогом, Вера!